

**FAGSKOLEN VESTFOLD OG
TELEMARK
HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING**

STUDIEPLAN

FOR

**SOMATISK
VURDERINGSKOMPETANSE**

Innhold

1 Fagskoleutdanning i somatisk vurderingskompetanse	4
1.1 Fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag	4
1.2 Lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven)	4
1.3 Bakgrunn for fagskoleutdanningen somatisk vurderingskompetanse	4
2 Forventet læringsutbytte	5
2.1 Overordnede læringsutbyttebeskrivelser	5
3 Opptakskrav.....	7
4 Digitale rammer og forutsetninger	7
5 Utdanningens omfang og organisering	8
5.1 Oversikt over emnene	8
5.2 Oversikt over studiets omfang	9
5.3 Sammenheng mellom emnene	9
6 Undervisningsformer og læringsaktiviteter	10
6.1 Samarbeid med yrkesfeltet	10
6.2 Forelesning	10
6.3 Veiledning.....	10
6.4 Mappemetodikk	11
6.5 Gruppearbeid	11
6.6 Ferdighetstrening i praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie	11
6.7 Praksis.....	12
6.8 Hovedprosjekt	13
7 Evaluering av studiet	13
8 Vurderings- og eksamensordninger	14
8.1 Mappevurdering.....	14
8.2 Vurdering av presentasjonsmapper med muntlig høring.....	14
8.3 Vurdering av ferdigheter i praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie.....	14
8.4 Vurdering av praksis	14
8.5 Vurdering av hovedprosjekt med muntlig høring.....	15
8.6 Beskrivelse av karakterskalaen	15
9 Vitnemål	15
10 Utdanningens innhold og emner.....	17
10.1 Emne 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag.....	17
10.2 Emne 2: Helsefremmende og forebyggende arbeid ved somatisk sykdom og/eller skade.....	22

10.3 Emne 3: Somatisk sykdom og skade – vurderings- og handlingskompetanse.....	26
10.4 Emne 4: Yrkesutøvelse og organisasjonskunnskap	31
10.5 Praksis.....	34
10.6 Emne 5: Hovedprosjekt	37
11 Oversikt mappekrav (emne 1-4)/arbeidskrav (praksis og emne 5)	39
Vedlegg 1 Formelle krav og vurderingskriterier for mappekrav	41
Vedlegg 2 Formelle krav og vurderingskriterier for presentasjonsmapper m/muntlig høring	42
Vedlegg 3 Formelle krav og vurderingskriterier for videodokumentasjon av praktiske prosedyrer	43
Vedlegg 4 Formelle krav og vurderingskriterier for hovedprosjekt m/muntlig høring	44

Dato for revidering:	Navn:
06.11.2019	Hilde Eide Tørring og Agnes Brønstad

1 Fagskoleutdanning i somatisk vurderingskompetanse

1.1 Fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag

Fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag har som overordnet mål å utdanne reflekterte yrkesutøvere, med høy yrkesetisk standard som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteytere, pasienter/brukere og pårørende. Studentene skal etter gjennomført utdanning ha etablert et grunnlag for livslang læring og kontinuerlig omstilling med klar forankring i arbeidslivet. Utdanningene gir formalisert kompetanse på fagskolenivå.

Fagskoleutdanningene skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer innen helse-, oppvekst- og sosialsektoren.

1.2 Lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven)

Lov om høyere yrkesfaglig utdanning ble iverksatt 01.07.2018. Lovens formål er å legge til rette for fagskoleutdanning av høy kvalitet og for at fagskolestudentene får gode utdanningsvilkår. Loven gjelder for akkreditert fagskoleutdanning og fagskolevirksomhet i riket. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) fører tilsyn med kvaliteten i høyere yrkesfaglig utdanning og akkrediterer fagskoleutdanning. Fylkeskommunen skal sørge for at det tilbys akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt. Fagskoleutdanning er høyere yrkesfaglig utdanning og ligger på nivå over videregående opplæring. Fagskoleutdanning gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer et halvt år til to års utdanning på fulltid. Departementet kan, etter søknad fra styret for fagskolen, vedta at det kan gis fagskoleutdanning som i innhold og omfang tilsvarer tre års utdanning på fulltid.

1.3 Bakgrunn for fagskoleutdanningen somatisk vurderingskompetanse

Fagskoleutdanningen somatisk vurderingskompetanse har som mål å utdanne yrkesutøvere som har kompetanse knyttet til somatiske sykdommer og skader, behandling og sykepleie knyttet til voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade. Utdanningen skal også gi kunnskap om og forståelse for helsefremmende og forebyggende arbeid i dette feltet, samt rehabilitering både i hjemmet og på institusjon. Utdanningen skal gi økt bevissthet om hvilken betydning profesjonalitet i egen rolle og yrkesutøvelse har i arbeidet med pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring, og om hvordan den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten organiseres og samhandler.

Helse- og omsorgssektoren står overfor store utfordringer i årene framover. Demografisk utvikling, med blant annet økende antall personer med alvorlige kroniske sykdommer, økende andel eldre i befolkningen, stadig høyere levealder og samfunnsutviklingen forøvrig, gir økt etterspørsel etter alle typer helsetjenester, og krever yrkesutøvere med bred klinisk kompetanse for å møte behovene til de mange pasientene med flere og sammensatte helseutfordringer og for å skape mer helhetlige tjenester. Pasientene og deres pårørende stiller også store krav til kvalitet på tjenestene og muligheter for aktiv deltagelse i utforming av tjenestetilbudet. Det er viktig for velferdssamfunnet at vi greier å rekruttere, utdanne og beholde kompetent personell.

Kompetanseløft 2020 er regjeringens plan for rekruttering, kompetanse og fagutvikling i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Formålet med planen er å bidra til en faglig sterk tjeneste, og å bidra til å sikre at den kommunale helse- og omsorgstjenesten har tilstrekkelig og kompetent bemanning. *Meld. St. 26 (2014–2015), Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet*, framhever behovet for å se den kommunale helse- og omsorgstjenesten som en helhet. Den trekker fram utfordringene på kompetanse- og ledelsesområdet og viser til tidligere vedtatt politikk på kompetansefeltet som framgår av *Meld. St. 29 (2012–2013) Morgendagens omsorg* og *Meld. St. 13 (2011–2012) Utdanning for velferd. Meld. St. 47 (2008-2009) - Samhandlingsreformen*, ble innført i 2012. Målet med Samhandlingsreformen er å bedre folkehelse og bedre helse- og omsorgstjenester på en bærekraftig måte. Strategiene er å forebygge mer, behandle tidligere og samhandle bedre. Pasienter og brukere skal få tidlig og god hjelp nærmest mulig der de bor. Man skal få rett behandling til rett tid på rett sted, gjennom en helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjeneste som er tilpasset den enkelte bruker. Det kreves nødvendig kompetanse for å ta imot nye og mer kompliserte brukergrupper. *Meld. St. 15 (2017-2018) Leve hele livet*, en kvalitetsreform for eldre som startet opp 1.1.2019. Reformen *Leve hele livet* skal bidra til at eldre kan mestre livet lenger, ha trygghet for at de får god hjelp når de har behov for det, at pårørende kan bidra uten at de blir utslitt og at ansatte kan bruke sin kompetanse i tjenestene. Denne reformen bygger på initiativ og tiltak som allerede er satt i gang for å utsette og forhindre sykdomsutvikling, fremme mestring og livskvalitet og styrke kompetansen, kvaliteten og kapasiteten i helse- og omsorgstjenestene. Stortingsmeldingen påpeker at helsefagarbeideren er viktig i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Meldingens hovedfokus er å skape et mer aldersvennlig Norge og finne nye og innovative løsninger på de kvalitative utfordringene knyttet til aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp, sammenheng og overganger i tjenestene.

2 Forventet læringsutbytte

Læringsutbyttet for utdanningen deles inn i områdene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Læringsutbyttebeskrivelsene tilsvarer nivå 5.1 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR).

Kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse beskrives som:

Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Kunnskaper er: forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper, prosedyrer innenfor fag, fagområder og / eller yrker.	Ferdigheter er: evne til å anvende kunnskap til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter: kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter.	Generell kompetanse er å kunne anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i studier og yrke.

2.1 Overordnede læringsutbyttebeskrivelser

Overordnede læringsutbyttebeskrivelser (O-LUB) utledes fra NKR og beskriver forventet læringsutbytte/kompetanse etter fullført utdanning. Læringsutbytte for de enkelte emnene (E-LUB)

utledes fra O-LUB og viser forventet læringsutbytte/kompetanse etter hvert enkelt emne.
Overordnede læringsutbyttebeskrivelsene for studiet er:

Kunnskaper

Kandidaten

- har kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid, og rehabilitering hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom, skader og funksjonsnedsettelse i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og i spesialisthelsetjenesten
- har kunnskap om vanlige somatiske sykdommer og skader, symptomer, behandling og sykepleie for å kunne observere, kartlegge og vurdere funksjonssvikt hos voksne og eldre pasienter
- har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med å kartlegge og dokumentere helsetilstand, ressurser, behov og funksjonsnivå hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade
- har innsikt i lovverk for helse- og omsorgssektoren, samt i nasjonale anbefalinger og retningslinjer for arbeid med, og kvalitet på, helsetjenester til pasienter med somatisk sykdom og/eller skade
- har kunnskap om organisering av den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasientforløp
- kan oppdatere sin kunnskap om somatiske sykdommer og skader: observasjon, kartlegging, vurdering og handling innen eget kompetanse- og ansvarsområde
- forstår hva det betyr for samfunnet å ha en helhetlig og koordinert helsetjeneste som ivaretar befolkningens behov, og hvordan det bidrar til verdiskapning i samfunnet

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende kunnskap om somatiske sykdommer og skader, symptomer og behandling til å kunne observere, kartlegge, vurdere og handle ved funksjonssvikt hos voksne og eldre pasienter
- kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid, behandling og rehabilitering til å veilede voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade om brukermedvirkning og egenomsorg
- kan anvende kunnskap om sykepleie ved somatiske sykdommer og skader til å identifisere ressurser og behov, sette mål, iverksette og evaluere tiltak innenfor eget kompetanse- og ansvarsområde og/eller i samarbeid med andre
- kan anvende elektroniske dokumentasjonssystemer, kommunikasjonsformer og teknikker profesjonelt i samarbeidet med pasienter, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper
- kan anvende standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy til å kartlegge tilstand, ressurser og behov for tiltak hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til arbeid med voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade

- kan kartlegge situasjoner i møte med voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade og identifisere faglige, juridiske og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten

- har forståelse for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvelsen innen helsetjenesten
- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermedvirkning, pasientens integritet, og faglig forsvarlighet
- kan innenfor eget kompetanse- og ansvarsområde utføre helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende og lindrende tiltak etter individuelle behov hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade
- kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade
- kan bidra til å utvikle arbeidsmetoder og tjenester til voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen

3 Opptakskrav

Krav til opptak jmf. Forskrift om opptak og eksamen ved Fagskolen i Vestfold (2017) er fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev eller vitnemål for yrkeskompetanse fra studieretning for helse- og oppvekstfag, med fagbrev/yrkeskompetanse som helsefagarbeider/hjelpepleier/omsorgsarbeider. Søkere med fullført og bestått utdanning i tråd med dette formelle opptakskravet må vedlegge autorisasjonsbevis ved søknad om opptak til studiet. Dersom studenten kan dokumentere at han/hun skal gjennomføre fagprøve etter opptaksfristen, kan studenten tildeles plass. Fagprøven må være gjennomført innen 1. oktober i opptaksåret, og søknad om autorisasjon må sendes umiddelbart. Studenten mister plassen hvis han/hun stryker på fagprøven, ikke fullfører fagprøven eller om autorisasjon som helsefagarbeider ikke innvilges.

4 Digitale rammer og forutsetninger

Studenten må disponere egen PC. Studiearbeid, mappekav og arbeidskrav, undervisningsgrunnlag, informasjon og innleveringer gjøres på nett via skolens læringsplattform. Studenten får opplæring i skolens digitale læringsplattform, for tiden It's Learning. Studentene får tilbud om opplæring i bruk av PC og standard programvare, samt søk og kildekritikk. Skolen har systemansvarlig som vedlikeholder skolens datautstyr og yter service til studenter, i tillegg til muligheten for support fra IT-avdeling i fylkeskommunen. Det er tilgang til trådløst internett over hele skolen, hvor studenten kan kople seg på med egne bærbare maskiner. Studenten har tilgang til kopimaskiner og skrivere. Studentene får også tilbud om å laste ned Office 365 gratis.

5 Utdanningens omfang og organisering

Studietilbudet er basert på et heltidsstudium med en normert studietid på ett år. Utdanningen er organisert som et deltidsstudium over 2 år med en skoledag og en dag med organisert veiledning per uke. Studiet har 5 emner med teoretisk innhold: ett emne med felles grunnlagsdel, tre fagspesifikke emner og et hovedprosjekt. I tillegg kommer 10 uker med praksis, som utplassering eller utviklingsarbeid, som eget emne. Fagskolen har utarbeidet egne retningslinjer for praksis gjennomført som praksisutplassering/utviklingsarbeid på egen arbeidsplass.

Teoriundervisning og veiledning utgjør i snitt 8 timer i uken og studenten har ansvar for å delta aktivt i opplæringen. Det forventes at studentens selvstudium utgjør omtrent 9 timer pr uke. Totalt omfang iberegnet egenstudier antas å være ca. 1600 timer.

5.1 Oversikt over emnene

Emne 1. Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag 1a. Arbeidsformer og metoder i studiet 1b. Helse- og sosialfagene i samfunnet 1c. Etikk 1d. Kommunikasjon og samhandling 1e. Sosiologi og psykologi 1f. Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk	12 stp
Emne 2. Helsefremmende og forebyggende arbeid ved somatisk sykdom og/eller skade 2a. Helsefremmende og forebyggende arbeid 2b. Hverdagsmestring og rehabilitering	7 stp
Emne 3. Somatisk sykdom og skade – vurderings- og handlingskompetanse 3a. Vurdering av akutt sykdom og funksjonssvikt 3b. Somatiske sykdommer og skader 3c. Den geriatriske pasienten 3d. Klinisk sykepleie og praktiske prosedyreferdigheter	15 stp
Emne 4. Yrkesutøvelse og organisasjonskunnskap 4a. Aktører, organisering og samhandling i pasientforløpet 4b. Yrkesutøvelse, kommunikasjons- og veiledningskompetanse	4 stp
Praksis	14 stp
Emne 5. Hovedprosjekt	8 stp
Sum	60 stp

5.2 Oversikt over studiets omfang

Emne	Studie-poeng	Uker deltid		Obligatorisk undervisning/timer	Veiledning/timer	Praksis/timer	Selv-studium/timer	Sum arbeidsmengde
Emne 1	12	17		102	32		162	296
Emne 2	7	11		66	22		108	196
Emne 3	15	19		114	35		180	329
Emne 4	4	8		48	16		72	136
Praksis	14	10				300	60	360
Emne 5	8	11		24	4		274	302
Sum	60	76		354	109	300	856	1619

5.3 Sammenheng mellom emnene

Denne studieplanen i somatisk vurderingskompetanse er bygget over samme lest som andre fagskoleutdanninger i helsefag ved Fagskolen i Vestfold. Emne 1 danner et felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag og skal bidra til at studentene utvikler nødvendig kunnskap og forståelse i en felles referanseramme for yrkesutøvere i helse- og sosialtjenestene. Sentrale temaer i emne 1 er etikk, sosiologi og psykologi, kommunikasjon og samhandling og stats- og kommunalkunnskap og helse- og sosialpolitikk og disse temaene danner basis og skal videreføres i de fagspesifikke emnene 2- 4. De fagspesifikke emnene bygger også på hverandre og bør gjennomføres i kronologisk rekkefølge.

Emne 2 handler om helsefremmende og forebyggende arbeid for å styrke mestring og bedre livskvalitet hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og skade. Emnet fokuserer på risikovurdering og systematisk observasjon og kartlegging for å identifisere pasientens ressurser og behov for forebyggende tiltak, for å kunne øke muligheten til å mestre de utfordringer og belastninger somatisk sykdom og skade kan gi.

Emne 3 tar for seg vurdering av symptomer og funksjonssvikt, samt behandling, pleie og omsorg knyttet til somatiske sykdommer og skader som er vanlige hos voksne og eldre pasienter. Emnet tar sikte på å utvikle kompetanse til å oppdage tidlige tegn på og iverksette handling ved akutt kritisk sykdom, og akutt og subakutt funksjonssvikt. Systematisk observasjon, kartlegging og dokumentasjon av helsetilstand, ressurser, symptomer og behov ved hjelp av kartleggingsverktøy og standardiserte observasjonsskjemaer er sentralt. Ferdighetstrening i praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie vektlegges.

Emne 4 skal gi studentene økt bevissthet om hvilken betydning profesjonalitet og ansvarlighet i egen rolle og yrkesutøvelse har for kommunikasjon, medarbeiderskap, veiledning og fagutvikling på arbeidsplassen. Emnet handler også om ulike aktører i pasient- og omsorgsforløpene, og om hvordan den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten organiseres og samhandler. Ferdighetstrening i profesjonell kommunikasjon vektlegges i dette emnet.

Etter emnene 1 - 4 følger praksis, enten som praksisutplassering på arbeidsplasser som tilbyr helse- og omsorgstjenester til pasienter som har somatisk sykdom eller skade og behov for helsehjelp som krever somatisk vurderingskompetanse eller som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass.

Utviklingsarbeid er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet (minimum 50 % stilling). Gjennom praksis blir studenten utfordret på å anvende ny kunnskap og nye ferdigheter i yrkesutøvelsen. Formålet er også å utvikle holdninger til egen yrkesutøvelse gjennom refleksjon rundt forholdet mellom teori og praksis. I emne 5 vil studenten på bakgrunn av de foregående emnene og praksis fordype seg i og drøfte en selvvalgt faglig problemstilling.

6 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

Utdanningen innebærer at studenten er i en prosess både i forhold til faglig og personlig utvikling. Gjennom pedagogisk ledelse skal studenten trekkes aktivt med i egen læringsprosess. Det forventes at den enkelte student viser initiativ, og tar ansvar for egen læring og felles læringsmiljø. Studenten skal reflektere over egen læringsprosess gjennom hele utdanningen og det vil bli lagt vekt på individuelle refleksjonsnotater og logg.

Prosesslæring vil tilstrebes ved at studentens egne erfaringer, praksiskunnskaper og teoretiske kunnskaper brukes gjennom utdanningen i form av diskusjoner, dialoger, ferdighetstrening og arbeidskrav. Læringsaktivitetene skal være relevante og hensiktsmessige for å oppnå læringsutbyttet for utdanningen. Dette innebærer at studenten i tillegg til faglig utvikling også skal utvikle evne til samarbeid, kommunikasjon og praktisk yrkesutøvelse. Studenten har praktisk erfaring innen egne fagområder, og denne gir anledning til å legge til rette for erfaringsbaserte læringsformer. Variasjon i valg av læringsaktiviteter er nødvendig for å oppnå en helhetlig kompetanse som omfatter både kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

6.1 Samarbeid med yrkesfeltet

For å sikre fagskoleutdanningens yrkesretting, har skolen inngått samarbeidsavtaler med aktører i feltet, blant annet om deltakelse i fagråd sammen med fagskolens ledelse, lærere og studentrepresentanter. Fagråd har møte to ganger pr. år, for å arbeide med en kontinuerlig forbedring av utdanningen og for å sikre at den er i tråd med praksisfeltets ønsker og behov. Fagskolen har inngått samarbeidsavtaler med flere kommuner i Vestfold og Telemark og med Sykehuset i Vestfold angående praksis for studenter.

6.2 Forelesning

Forelesninger skal gi et innblikk i de ulike tema. Forelesningene skal hjelpe studenten til å få et bedre overblikk og forståelse for faget, og ikke minst inspirere studenten til å søke mer kunnskap.

6.3 Veiledning

I utdanningen vil veiledning spille en sentral rolle som læringsaktivitet. Studenten vil oppleve å få veiledning både i studiesituasjonen på skolen, i arbeidet med mappekav, i praksis og i forbindelse med avsluttende oppgave (hovedprosjekt). Veiledningen skal fungere som et bindeledd mellom personlig kompetanse, teoretisk kunnskap og yrkesspesifikke ferdigheter, som er sentrale begreper i utviklingen av en yrkesidentitet og samlet profesjonell kompetanse. I studiesammenheng er veiledning først og fremst en arena for samtaler rundt ulike deler av studentens utvikling i løpet av studiet. Veiledning skal være støttende og igangsettende i forhold til studentens læringsbehov og

den har et helt klart kontrollaspekt i seg i forhold til å vurdere studentens teoretiske kunnskaper, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse. Student og veileder skal ha en felles forståelse med henblikk på veiledningens form og innhold. Veiledningen er studentens arena, og det som skjer må være tilpasset studentens forutsetninger og behov.

6.4 Mappemetodikk

Mappemetodikk benyttes for å få bedre sammenheng og helhet i læringsprosessen. Dette oppnås blant annet ved at innleveringer ikke er avsluttet i det øyeblikk de er levert, men at de i større grad benyttes som et ledd i læringsprosessen og som et grunnlag for veiledning til studenten om hva det må arbeides videre med. Forutsetningen er også at det skal være en tettere dialog mellom faglærer og student om progresjon og utvikling i læringen, noe som innebærer at lærer og student går gjennom innholdet i mappekravene. Studenten skriver til slutt en refleksjon som skal inneholde beskrivelse av arbeid som er gjort, egen vurdering av arbeidet og refleksjon rundt egen læringsprosess og læringsutbytte. Mappekravene som studentene arbeider med gjennom utdanningen, har en gjennomgående og gjenkjennelig struktur som tar hensyn til læringsprinsipper som begrepsforståelse, dybdelæring og det å se sammenhenger og kople teori og praksis. Dette skjer blant annet gjennom at studentene anvender begreper i praktisk orienterte problemstillinger, reflekterer over egen læring og læreprosess, knytter teori til egne erfaringer fra yrkesfeltet og omvendt («gå fra det kjente til det ukjente»), samarbeidslæring og læring i praksisfellesskap. Studenten har tilgang på veiledning gjennom hele prosessen, både fra lærerne og gjennom å diskutere med hverandre. Mappevurdering som vurderings-, arbeids- og læringsform fremmer formativ vurdering og har vurdering for læring som prinsipp, samtidig som studenten underveis får tydelige tilbakemeldinger på hvor de står faglig sett og på hvordan de kan jobbe videre.

6.5 Gruppearbeid

Gruppearbeid benyttes gjennom hele studietiden. Ved studiestart etableres basisgrupper på ca. 3 – 5 studenter i hver gruppe. Gruppene vil kunne variere i sammensetning og størrelse gjennom studiet og har som hensikt å stimulere til tverrfaglig samarbeid, økt samhandling og styrking av kommunikasjons- og relasjonskompetansen. Gruppearbeid er obligatorisk og forpliktende. Gruppene må utarbeide en gruppekontrakt og de må føre logg og skrive refleksjon over egen læring.

En gruppekontrakt er ikke bare et krav fra skolen, den er også et godt arbeidsredskap for samarbeidet i gruppa. Kontrakten bør f.eks. inneholde:

- Hvem kontrakten omfatter
- Når og hvor skal gruppa møtes.
- Taushetsplikt
- Studentenes spesifikke ansvar
- Studentenes faglige og personlige forventninger til læringsutbytte
- Studentenes forventninger til gruppearbeidet

6.6 Ferdighetstrening i praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie

Ferdighetstrening er en viktig del av opplæringen. Studentene vil få opplæring og veiledning i tråd med oppdaterte og kunnskapsbaserte prosedyrer. Det vil hovedsakelig være praktiske prosedyrer

som kan gjennomføres selvstendig av autoriserte helsefagarbeidere. Studentene vil også få opplæring i enkelte prosedyrer som vil kreve ytterligere opplæring på det enkelte arbeidssted og hos den enkelte pasient. Ferdighetstrening i praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie vil bli gjennomført på øvingsavdeling og i praksis.

6.7 Praksis

Praksis er en egen obligatorisk del av studiet og er en viktig læringsarena for å oppnå utdanningens læringsutbytte. Praksis skal bidra til å styrke studentens selvfølelse og motivasjon for egen utvikling. Praksis gjennomføres i 4. semester av utdanningen. For å sikre kontinuitet legges praksisperioden i sin helhet til etter bestått eksamen for emne 2, 3 og 4, før hovedprosjekt, emne 5. Praksisperioden strekker seg over ti uker. For å kunne gjennomføre praksisstudier må studentene fremvise politiattest. Kravet om politiattest er hjemlet i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (LOV-2017-06-16-53) § 5-4 og Lov om Fagskoleutdanning (LOV-2016-06-17-68), jmf. Politiregisterloven (LOV-2016-04-22-3) §37 og §39. Det er utarbeidet egne læringsutbyttebeskrivelser for praksis.

Det er mulig å velge mellom to ulike former for gjennomføring:

1. *Praksis gjennomført som praksisutplassering* på arbeidsplasser som tilbyr helsetjenester til pasienter som har somatisk sykdom eller skade og behov for helsehjelp som krever somatisk vurderingskompetanse. Praksisutplassering kan skje i hjemmesykepleien, sykehjem eller sykehus og er egnet for studenter som ikke har erfaring fra slik type arbeid og/eller som ikke har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Studenter som ikke ønsker å gjennomføre utviklingsarbeid på egen arbeidsplass, kan også velge denne praksisformen. Praksisplassen og gjennomføringen må alltid godkjennes av skolen. Skolen er ansvarlig for å skaffe relevant praksisplass. Det kan også være aktuelt med jobbrotasjon, der to eller flere studenter bytter arbeidsplass. Arbeidsplassene det roteres på må da tilby helsetjenester til pasienter som har somatisk sykdom eller skade og behov for helsehjelp som krever somatisk vurderingskompetanse. Praksisperioden beregnes til gjennomsnittlig 30 timers tilstedeværelse og en studiedag pr. uke i 10 uker. En gjennomsnittlig praksisdag er på 7,5 timer (inkl. pause), det vil si at studenten skal være tilstede i totalt 300 timer. For at praksisperioden skal kunne vurderes til bestått, må studenten ha vært tilstede minimum 90 % av den planlagte praksistiden. Fravær ut over 10 % må tas igjen etter nærmere avtale. Se egne retningslinjer for praksis som praksisutplassering.

2. *Praksis gjennomført som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass* er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet (minimum 50 % stilling). Studenten må i praksisperioden gjøre et forbedringsarbeid på egen arbeidsplass etter bestemte retningslinjer og knyttet til sentrale temaer i utdanningen. Praksis blir et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning. Utviklingsarbeidet gjennomføres innenfor rammen av praksisperioden som er ti uker. Samlet arbeidsmengde (ordinært arbeid og utviklingsarbeid på arbeidsplassen) i perioden er 300 timer. Det vil si at arbeidstakere (studenter) som har stillingsstørrelse som utgjør mindre enn 300 timer i løpet av ti uker, må utligne differansen. Det anbefales at studenten fristilles fra ordinært arbeid 10 timer per uke for å ha fullt fokus på organisering og gjennomføring av utviklingsarbeidet. Det er obligatorisk frammøte i praksisperioden både på arbeidsplassen og på samlinger på skolen i løpet av denne perioden. Studenten skal utarbeide en arbeidsplan (turnus) som viser når vedkommende er i ordinært arbeid og når studenten

skal arbeide med prosjektet. Studenter som arbeider 80% eller mindre skal ha en studiedag per uke. Studenter som arbeider mer enn 80% kan ha studiedag etter avtale med leder. For at praksisperioden skal kunne vurderes til bestått, må studenten ha vært tilstede minimum 90 % av den planlagte praksistiden. Fravær ut over 10 % må tas igjen ved at praksisperioden forlenges tilsvarende. Studenten får synliggjort sin kompetanse innenfor egen organisasjon. Utviklingsarbeidet kan bidra til kvalitetsutvikling på arbeidsplassen samt at den enkelte arbeidstaker (student) får andre oppgaver og økt ansvar. Fagskolen har utarbeidet egne retningslinjer for praksis gjennomført som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass.

Veiledning i praksis er en forutsetning for å oppnå utdanningens læringsutbytte, og ved begge former for praksis blir studenten fulgt opp av skolens faglærer og av veileder på praksisplassen. Formalisert veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å tydeliggjøre den enkelte students personlige og faglige utvikling. Derigjennom bygger studenten opp sin kliniske kompetanse og profesjonalitet i yrkesutøvelsen. Veileder på praksisplassen må ha fagskoleutdanning i somatisk vurderingskompetanse eller relevant utdanning fra høyskole/universitet, og arbeide i minimum 75 % stilling.

I løpet av praksisperioden vil det være to skoledager på Fagskolen. Her legges det opp til at studentene skal dele erfaringer fra praksis, få veiledning på arbeidskrav og ha refleksjon knyttet til opplevelser i praksis.

6.8 Hovedprosjekt

Hovedprosjekt er et eget emne som gjennomføres mot slutten av studiet (4. semester). Hovedprosjektet er en individuell oppgave. Skolen har utarbeidet egne retningslinjer for gjennomføring av hovedprosjekt (vedlegg 7).

Prosjektet skal være praksisrettet og konkret knyttet til gjennomgått praksis samt ett eller flere temaer i utdanningens fagspesifikke emner. Studenten skal gjennom hovedprosjektet vise refleksjon og anvende relevant teori og erfaringer fra praksis. Gjennom forberedelse og planlegging skal studenten utarbeide og levere en prosjekt- og framdriftsplan med problemstilling, relevante overordnede læringsutbyttebeskrivelser for utdanningen (se s. 6 og 7), framdriftsplan for hovedprosjektet og forslag til aktuell litteratur. Prosjekt- og framdriftsplanen med tema og problemstilling skal godkjennes av faglærer. Tema for hovedprosjektet skal bestemmes av studenten med veiledning fra faglærer. Det kan også være naturlig å samarbeide med praksisplass/relevant arbeidssted under valg av tema.

Studenten får tilbud om inntil 4 timer veiledning fordelt på perioden. Det vil være to skoledager knyttet til hovedprosjektet. Her legges det blant annet opp til at studenten presenterer tema og problemstilling for medstudenter og ber om innspill fra dem. Studenten har et selvstendig ansvar for å ha et veiledningsprodukt og avtale tidspunkt for veiledning med faglærer.

7 Evaluering av studiet

Etter skolestart, midtveis i, og etter hvert emne, etter praksisperioden og etter hovedprosjektet, avsettes det tid til prosessevaluering for å fremme videre læring og utvikling. Evaluering av emnene

gjennomføres på skolens digitale læringsplattform. Evalueringen er beskrevet i skolens kvalitetssystem. Hensikten med evalueringsordningen er å gi studenten, lærerne og fagskolen regelmessig informasjon om undervisningens kvalitet i forhold til studentens faglige og personlige utvikling.

8 Vurderings- og eksamensordninger

Vurderingsformene har sammenheng med utdanningens læringsutbytte, innhold og læringsaktiviteter. Eksamen følger bestemmelser gitt i Lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) (2018) og anbefalinger gitt i Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag, generell del (2017) og Forskrift om opptak og eksamen ved Fagskolen i Vestfold (2017).

8.1 Mappevurdering

Mappevurdering som vurderings-, arbeids- og læringsform fremmer formativ vurdering og har vurdering for læring som prinsipp, samtidig som studentene får tydelige tilbakemeldinger underveis på hvor de står faglig sett, og på hvordan de kan jobbe videre. Den summative vurderingen - vurdering av læring i form av karakter - blir ivarettatt av at studentene avlegger tre eksamener i løpet av utdanningen, se punktene 8.2 og 8.5. Disse blir vurdert av faglærer og ekstern sensor med karakter.

8.2 Vurdering av presentasjonsmapper med muntlig høring

I løpet av studiet er det to avsluttende mappevurderinger (eksamen): en avsluttende mappevurdering i slutten av emne 1, og en etter de fagspesifikke emnene (ved avslutningen av emne 4). Studenten utarbeider og leverer inn presentasjonsmappe med et gitt antall godkjente og bearbejdede mappekav. Intern og ekstern sensor gjør en samlet vurdering av presentasjonsmappen og den påfølgende muntlige høring (vedlegg 2).

Ved denne avsluttende mappevurderingen (eksamen) benyttes karaktersystemet ECTS (European Credit Transfer System) med karakterskalaen A, B, C, D, E, F, der A er beste karakter. Det kreves karakteren E eller bedre for at eksamen skal være bestått.

8.3 Vurdering av ferdigheter i praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie

Vurdering av ferdigheter i praktiske prosedyrer vil skje gjennom en praktisk-teoretisk oppgave med videodokumentasjon av prosedyreferdigheter og pasientsamarbeid og individuelt refleksjonsnotat. Det vil være to invasive prosedyrer (lærerstyrt utvalg) studentene må dokumentere via film. Filmdokumentasjonen og refleksjonsnotatet vurderes til godkjent/ikke godkjent ut fra gitte vurderingskriterier.

8.4 Vurdering av praksis

Vurdering av studentens innsats i praksisperioden foregår kontinuerlig. Den fortløpende vurderingen skal ta hensyn til rammefaktorer for praksis, studiets læringsutbytte, veiledningens innhold og valg av læresituasjoner. Praksisperioden gjennomføres over 10 uker med veiledning på egen yrkesutøvelse, av kvalifiserte praksisveiledere og av faglærer. Veiledningen skjer i forhold til

læringsutbyttebeskrivelser beskrevet i studieplanen og studentens individuelle mål. I løpet av praksisperioden gjennomføres en midtvurdering og en sluttvurdering. Læringsutbyttebeskrivelsene for praksisperioden og gjennomføringen av bestemte arbeidskrav skal danne grunnlag for vurdering av bestått/ikke bestått praksisperiode. Praksis begynner med plan- og målsamtaler med fokus på studieplanens læringsutbyttebeskrivelser og studentens individuelle mål og plan for praksis. Midtvurderingen danner grunnlag for studentens videre arbeid og fordypning i perioden. Sluttvurdering avspeiler studentens læringsutbytte for hele praksisperioden. Ved fare for ikke bestått praksis, skal studenten få skriftlig varsel senest 3 uker før praksisperioden er slutt. Fravær i praksisperioden på over 10 % medfører at det ikke er grunnlag for vurdering, og praksis vil bli vurdert til ikke bestått.

8.5 Vurdering av hovedprosjekt med muntlig høring

For å kunne gå opp til eksamen i emne 5 må studenten ha gjennomført praksis med bestått resultat og ha bestått eksamen i teoriemnene. Eksamen i emne 5 består i en skriftlig innlevering etterfulgt av en individuell muntlig høring. Intern og ekstern sensor gjør en samlet vurdering av den skriftlige innleveringen og den muntlige høringen. Hovedprosjektet utgjør et selvstendig emne og gis en egen emnekarakter, og det benyttes karaktersystemet ECTS (European Credit Transfer System) med karakterskalaen A, B, C, D, E, F, der A er beste karakter. Det kreves karakteren E eller bedre for at eksamen skal være bestått.

8.6 Beskrivelse av karakterskalaen

Symbol	Betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Studenten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Studenten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

9 Vitnemål

Etter fullført og bestått fagskoleutdanning i somatisk vurderingskompetanse utstedes vitnemål med gradsbenevnelsen fagskolegrad i somatisk vurderingskompetanse. Vitnemålet omfatter de emner som inngår i utdanningen, med emnets omfang i studiepoeng og de karakterene som er oppnådd.

Beskrivelse av hovedprosjektet og O-LUB vil også framkomme. Vitnemålet merkes med begrepet *Vocational Diploma* (VD) med tanke på internasjonal bruk.

10 Utdanningens innhold og emner

10.1 Emne 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag

Emnekode	00HH**A
Omfang	12 studiepoeng
Innhold	Emne 1 danner et felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag og skal bidra til at studentene utvikler nødvendig kunnskap og forståelse i en felles referanseramme for yrkesutøvere i helse- og sosialtjenestene. Sentrale temaer i emne 1 er etikk, sosiologi og psykologi, kommunikasjon og samhandling og stats- og kommunalkunnskap og helse- og sosialpolitikk, og disse temaene danner basis og skal videreføres i de fagspesifikke emnene 2- 4.
Forutsetninger	Ingen
Læringsutbytte	<p>Kunnskap Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om menneskesyn, menneskerettigheter, yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, og etisk refleksjon knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren• har kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former, samhandling og konflikthåndtering knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren• forstår kommunikasjonens betydning i samhandling med brukere/pasienter, pårørende og kollegaer• har innsikt i relevante lover og forskrifter innen helse- og omsorgssektoren som regulerer rettigheter, ansvar, plikter og kvaliteten på tjenestetilbud på kommunalt, regionalt og statlig nivå• har kunnskap om levekår og folkehelse i velferdsstatens utvikling, og om helse- og sosialpolitiske føringer• har kunnskap om begreper innen sosiologi og psykologi knyttet til enkeltindividet, familien og sosialt nettverk• har kunnskap om læring, IKT, nettsøk, kildekritikk, studieteknikk og arbeidsformer i studiet• har kunnskap om digitale løsninger og dokumentasjonssystemer i helsetjenesten <p>Ferdigheter Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• kan anvende kunnskap om yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, til etisk refleksjon rundt praktiske og teoretiske problemstillinger i helse- og omsorgssektoren

	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former til å samhandle profesjonelt med brukere/pasienter, pårørende, frivillige og kollegaer • kan anvende kunnskap innen sosiologi og psykologi til å motivere pasienten slik at han eller hun tar i bruk egne ressurser og opplever mestring • kan kartlegge aktuelle brukersituasjoner og iverksette relevante tiltak i samarbeid med kollegaer og medstudenter • kan anvende aktuelt lovverk og forskrifter for helse- og omsorgssektoren i egen yrkesutøvelse • kan finne fagstoff og vurdere kildene kritisk, og anvende kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer til å løse oppgaver i studiet <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkes- og profesjonsetikk og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen • ser betydningen av å reflektere over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig og etisk • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd og kommunikasjon i situasjoner med pasienter, pårørende og kollegaer • kan kommunisere og samhandle med brukere/pasienter for å ivareta deres individuelle behov, i tråd med prinsipper om brukermedvirkning og respekt for enkeltindividets verdi og verdighet • kan bygge relasjoner basert på likeverdighet og respekt, slik at pasienter og pårørende opplever trygghet og har tillit til tjenestetilbudet • kan samarbeide og bygge relasjoner til medstudenter og kollegaer • har forståelse for betydningen sosiologi, psykologi, etikk og kommunikasjon har i egen yrkesutøvelse
<p>Sentrale tema</p>	<p>1a. Arbeidsformer og metoder i studiet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studieteknikk • Prosjekt- og utviklingsarbeid • Teori og erfaringsbasert kunnskapsbygging • Refleksjon og refleksjonsmodeller • Aktiv læring • Informasjonsteknologi, nettsøk og kildekritikk <p>1 b. Helse- og sosialfagene i samfunnet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helse- og oppvekstfagenes historie og utvikling • Teorier og begreper innen helse- og oppvekstfagene • Aktuelle verdier og normer i samfunnet og i helse- og oppvekstfagene,

hvordan de henger sammen og styrer praktisk handling

1c. Etikk

- Menneskesyn og menneskeforståelse
- Verdier og verdioppfatninger, livssyn
- Menneskerettighetene
- Etikk og moral, etiske dilemmaer
- Etisk refleksjon og refleksjonsmodeller
- Samfunnsmessige perspektiv og utfordringer i helse- og sosialsektoren sett i forhold til verdier og normer
- Yrkesetikk
- Taushetspliktens etiske sider
- Brukermedvirkning
- "Hva er viktig for deg?"
- Samtykkekompetanse - makt, tvang og kontroll

1d. Kommunikasjon og samhandling

- Kommunikasjonsteori
- Konflikthåndtering
- Tverrkulturell samhandling og kommunikasjon
- Samhandling i smågrupper og i organisasjoner
- Kommunikasjon i ett hjelperperspektiv
- Relasjonskompetanse
- Veiledningsteori og veiledning

1e. Stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk

- Samfunnets og velferdsstatens utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer
- Levekår og folkehelse
- Lover og forskrifter som regulerer helse- og sosialsektorens virkefelt
- Helse- og sosialsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå
- Offentlig og privat ansvar og omsorg
- Profesjonalisering i helse- og oppvekstsektoren
- Elektronisk pasientjournal
- Avvik
- Varsling
- Digitalisering
- Helseøkonomi
- Kvalitetssikring, internkontroll og kvalitetsutvikling
- Kunnskapsbasert praksis
- Omsorgsforskning

1f. Sosiologi og psykologi

- Familien som sosial og kulturell institusjon

	<ul style="list-style-type: none"> • Helse- og sosial ulikhet og kulturelt mangfold • Roller, makt og avmakt • Utviklingsteorier, livsløpet • Emosjoner, behov og motivasjon • Kriser og forsvarsmekanismer • Gruppepsykologi og nettverksteori
Mappekrav med individuelle refleksjonsnotat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etikk 2. Sosiologi og psykologi 3. Kommunikasjon og samhandling
Gruppeoppgave med presentasjon og individuelt refleksjonsnotat	Kvalitetsforbedringsarbeid
Vurdering	Hvert mappekrav vurderes med utgangspunkt i egne vurderingskriterier for mappekrav (vedlegg 1). Faglærer/veileder gir skriftlig tilbakemelding innen 14 dager. Arbeidene vurderes med godkjent/ikke godkjent, og alle mappekrav må være godkjent før avsluttende vurdering (eksamen) i emne 1
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Eide, H. & Eide, T. (2017). <i>Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning og etikk</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 1-9 og 13. Totalt 269 sider. • Eide, T. & Aadland, E. (2014). <i>Etikkhåndboka for kommunenes helse- og omsorgstjenester</i>. Oslo: Kommuneforlaget. Totalt 50 sider. • Grasaas, K. K., Sjørnsen, M. & Stordalen, J. (2019). <i>Fag, etikk og kommunikasjon for fagskoleutdanningene</i>. Oslo: Cappelen Damm AS. Kap. 1-17 og 20-21. Totalt 198 sider. • Helgesen, L. A. (2016). <i>Sosiologi og psykologi: for fagskoleutdanningene</i>. Oslo: Cappelen Damm AS. Kap. 1-12. Totalt 178 sider. • Skau, G. M. (2017). <i>Gode fagfolk vokser: Personlig kompetanse i arbeid med mennesker</i>. (5. utg.). Oslo: Cappelen Akademisk. Kap. 1-5. Totalt 109 sider. • Vabo, G. (2018). <i>Dokumentasjon i sykepleie</i>. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 5, 36 sider. <p>Totalt 840 sider</p>
Tillegglitteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Befring, A.K. (2015) <i>Helsepolitikk og ledelse</i>. Oslo: Cappelen Akademisk. • Lingås, L.G. (2008). <i>Etikk og verdivalg i helse- og oppvekstfag</i>. Oslo: Gyldendal Forlag. • Molven, O. (2016) <i>Sykepleie og jus</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. • Nortvedt, M. W., Jamtvedt, G., Graverholt, B., Nordheim, L.V & Reinart, L. M. (2012) <i>Jobb kunnskapsbasert!: En arbeidsbok</i>. Oslo: Akribe. • Orvik, A. (2015). <i>Organisatorisk kompetanse: Innføring i</i>

	<p><i>profesjonskunnskap og klinisk ledelse</i>. Oslo: Cappelen Damm AS.</p>
--	--

- Helse og sosiallover www.lovdatab.no

10.2 Emne 2: Helsefremmende og forebyggende arbeid ved somatisk sykdom og/eller skade

Emnekode	00HH**B
Omfang	7 studiepoeng
Innhold	Emne 2 handler om helsefremmende og forebyggende arbeid for å styrke mestring og bedre livskvalitet hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og skade. Emnet fokuserer på risikovurdering og systematisk observasjon og kartlegging for å identifisere pasientens ressurser og behov for forebyggende tiltak, for å kunne øke muligheten til å mestre de utfordringer og belastninger somatisk sykdom og skade kan gi.
Forutsetninger	Bestått emne 1
Læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om hva den enkelte pasient og helsepersonell kan gjøre for å fremme helse og forebygge komplikasjoner ved, og begrense konsekvenser av, somatisk sykdom og skade • har kunnskap om mestringsstrategier og hverdagsmestring når voksne og eldre opplever at helse og funksjonsevne endres som følge av somatisk sykdom og/eller skade • har kunnskap om hvordan somatisk og psykisk helse henger sammen og påvirker hverandre • forstår hva det betyr å arbeide i tråd med sykepleieprosessen i det praktiske pasientarbeidet • har kunnskap om kartleggingsverktøy som brukes for å vurdere funksjonsnivå og risiko hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade • har innsikt i nasjonale anbefalinger for ernæring og fysisk aktivitet knyttet til somatisk sykdom hos voksne og eldre pasienter • kan oppdatere sin kunnskap om velferdsteknologi, hjelpemidler og tilpasning av omgivelser for å styrke den voksne og eldre pasientens selvstendighet og opplevelse av mestring <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid og rehabilitering til å veilede voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og skade om brukermidvirkning og egenomsorg • kan anvende kunnskap om hvordan somatisk og psykisk helse henger sammen og påvirker hverandre, til å skille psykosomatiske symptomer fra psykisk sykdom

	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sykepleieprosessen for å sikre systematikk og kvalitet i samarbeidet med voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og /eller skade • kan anvende standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy til å kartlegge og rapportere tilstand, ressurser og behov for tiltak knyttet til funksjonsnivå og risikovurdering hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade • kan kartlegge og identifisere ressurser og behov for tiltak, knyttet til grunnleggende psykososiale og eksistensielle behov hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade • kan kartlegge og identifisere ressurser og behov for velferdsteknologiske løsninger hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade • kan anvende kunnskap om velferdsteknologi til å informere om og bistå voksne og eldre pasienter med valg av velferdsteknologiske løsninger <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for egen yrkesrolle, ansvar og oppgaver knyttet til risikovurdering og systematisk observasjon og kartlegging av ressurser og behov for tiltak hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade • har forståelse for hvordan somatisk og psykisk helse og sykdom henger sammen og gjensidig påvirker hverandre • kan samarbeide med voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade på en måte som ivaretar mestring, brukermedvirkning og faglig forsvarlighet
<p>Sentrale tema</p>	<p>2a. Helsefremmende og forebyggende arbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helsefremmende og forebyggende arbeid ved somatisk sykdom og skade • Sykepleieprosessen • Bruk av kartleggingsverktøy • Den fagskoleutdannede fagarbeiderens rolle i kartleggingsarbeid • Observasjon og kartlegging av tilstand, ressurser og behov for forebyggende tiltak knyttet til: <ul style="list-style-type: none"> ○ Væske og ernæring ○ Tann- og munnhelse ○ Eliminering ○ Aktivitet ○ Søvn og hvile ○ Seksualitet ○ Psykososiale behov ○ Eksistensielle behov

	<ul style="list-style-type: none"> • Risikovurdering <ul style="list-style-type: none"> ○ Væskebalanse og ernæringsmessig risiko ○ Risiko for trykksår ○ Infeksjonsrisiko ○ Fallrisiko ○ Sikkerhet i hjemmet (risiko for brann) • Overgrep og vold • Psykosomatiske symptomer • Riktig legemiddelbruk • Smitteforebygging <p>2b. Hverdagsmestring og rehabilitering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering • Rehabilitering • Empowerment • Brukermedvirkning • Livskvalitet • Hjelpemidler • Velferdsteknologi
Mappekrav med individuelle refleksjonsnotat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kartlegging og risikovurdering 2. Mestring av sykdom
Vurdering	Hvert mappekrav vurderes med utgangspunkt i vurderingskriterier for mappekrav (vedlegg 1). Faglærer/veileder gir skriftlig tilbakemelding innen 14 dager. Arbeidene vurderes med godkjent/ikke godkjent, og alle mappekrav må være godkjent før avsluttende vurdering (eksamen) som omfatter de fagspesifikke emnene.
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Gammersvik, Å. & Larsen, T. (Red.). <i>Helsefremmende sykepleie – i teori og praksis</i>. (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS. Kap. 1, 3, 6 - 8 og 12. Totalt 132 sider. • Helsedirektoratet. (2016). <i>Kosthåndboken</i>. Oslo: Helsedirektoratet. 40 sider. • Kristoffersen, N. J., Nortvedt, F., Skaug, E-A. & Grimsbø, G. H. (Red.). (2016). <i>Grunnleggende sykepleie, bind 1</i>. (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 8, 37 sider. • Kristoffersen, N. J., Nortvedt, F., Skaug, E-A. & Grimsbø, G. H. (Red.). (2016). <i>Grunnleggende sykepleie, bind 2</i>. (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 14, 15 og 17. Totalt 100 sider. • Tuntland, H. & Ness, N. E. (2014). <i>Hverdagsrehabilitering</i>. Oslo: Gyldendal. Kap. 1, 3, 4, 8 og 9. Totalt 70 sider. • Vern for eldre. (u.å.). Hentet fra http://www.vernforeldre.no/index.php/e-laeringsprogrammet/ • Vabo, G. (2018). <i>Dokumentasjon i sykepleie</i>. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 4, 31 sider.

	Totalt 410 sider
Tilleggs litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Akselsen, P. E. (2018). <i>Smittevern i helsetjenesten</i>. Oslo: Gyldendal. Kap. 2, 4-7, 9-10. • Dahl, A. A., Aarre, T. F. & Loge, J. H. (2014). <i>Psykiske reaksjoner ved somatisk sykdom: Symptomer, diagnostikk og behandling</i>. Oslo: Cappelen Damm. • Garsjø, O. (2018). <i>Forebyggende og helsefremmende arbeid</i>. Oslo: Gyldendal. • Haugan, G. & Rannestad, T. (Red.). (2014). <i>Helsefremming i kommunehelsetjenesten</i>. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. • Haugan, G. & Rannestad, T. (Red.). (2016). <i>Helsefremming i spesialisthelsetjenesten</i>. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. • Helsedirektoratet. (2010). <i>Nasjonalt faglig retningslinje for forebygging og behandling av underernæring</i>. Oslo: Helsedirektoratet. • Kassah, B. L. L., Tingvoll, W-A. & Nordahl-Pedersen, H. (Red.). (2016). <i>Forebyggende helsearbeid – sykepleie i kommunal helse- og omsorgstjenesten</i>. Oslo: Gyldendal akademisk. • Kristoffersen, N. J., Nortvedt, F., Skaug, E-A. & Grimsbø, G. H. (Red.). (2016). <i>Grunnleggende sykepleie, bind 3</i>. (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. • Lillevik, O. G., Salamonsen, J. S. & Nordhaug, I. (Red.). (2019). <i>Vold i nære relasjoner</i>. Oslo: Gyldendal. • VAR Healthcare

10.3 Emne 3: Somatisk sykdom og skade – vurderings- og handlingskompetanse

Emnekode	00HH**C
Omfang	15 studiepoeng
Innhold	Emne 3 tar for seg vurdering av symptomer og funksjonssvikt, samt behandling, pleie og omsorg knyttet til somatiske sykdommer og skader som er vanlige hos voksne og eldre pasienter. Emnet tar sikte på å utvikle kompetanse til å oppdage tidlige tegn på og iverksette handling ved akutt kritisk sykdom, og akutt og subakutt funksjonssvikt. Systematisk observasjon, kartlegging og dokumentasjon av helsetilstand, ressurser, symptomer og behov ved hjelp av kartleggingsverktøy og standardiserte observasjonsskjemaer er sentralt. Ferdighetstrening i praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie vektlegges.
Forutsetninger	Bestått emne 1
Læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om symptomer på akutt kritisk sykdom og skade hos voksne og eldre personer, og om tiltak som må iverksettes ved behov for øyeblikkelig hjelp og/eller førstehjelp • har kunnskap om symptomer på akutt og subakutt funksjonssvikt og om hvordan akutt, subakutt og kronisk sykdom kan påvirke både pasient og pårørende fysisk, psykisk, sosialt og eksistensielt • har kunnskap om kartleggingsverktøy og standardiserte observasjonsskjemaer som blir brukt for å observere og dokumentere helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade • har kunnskap om ulike somatiske sykdommer og skader hos voksne og eldre, og om demens: symptomer, diagnostikk, behandling og sykepleie • har kunnskap om den geriatriske pasienten, polyfarmasi og om hvordan sykdom og funksjonssvikt kan opptre annerledes og mer komplekst hos eldre enn hos yngre mennesker • har kunnskap om pleie og omsorg ved livets slutt • har innsikt i nasjonale planer og retningslinjer knyttet til vanlige somatiske sykdommer og skader • kan oppdatere sin kunnskap om behandling og sykepleie til voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade • kan oppdatere sin kunnskap om praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie • forstår hva det betyr for pasient og pårørende at helsepersonell viser kompetanse og trygghet i utøvelsen av klinisk sykepleie

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende kartleggingsverktøy og standardiserte observasjonsskjemaer til å kartlegge og dokumentere helsetilstand, ressurser og symptomer, og til å identifisere behov for tiltak hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade
- kan anvende kunnskap om akutt, kritisk sykdom og skade til å planlegge og iverksette tiltak i samarbeid med pasienten, kollegaer og andre yrkesgrupper
- kan anvende kunnskap om somatiske sykdommer og behandling til å planlegge og iverksette tiltak i samarbeid med voksne og eldre pasienter, kollegaer og andre yrkesgrupper
- kan anvende kunnskap om pre- og postoperativ sykepleie til å forebygge postoperative komplikasjoner og bidra til rask rehabilitering
- kan anvende kunnskap om den geriatriske pasienten, og om sykdom, skader og funksjonsnedsettelse hos eldre, i behandling og rehabilitering, og til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar pasientens behov
- kan anvende kunnskap om og gjennomføre praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for nasjonale retningslinjer for behandling og rehabilitering ved vanlige somatiske sykdommer og for hvordan disse påvirker yrkesutøvelsen
- har forståelse for hvordan bruk av kartleggingsverktøy og standardiserte observasjonsskjemaer bidrar til å kvalitetssikre behandling, pleie og omsorg for voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade
- kan innenfor eget kompetanse- og ansvarsområde utføre behandlende, rehabiliterende og lindrende tiltak til voksne og eldre pasienter med akutte somatiske sykdommer og skader og/eller kroniske og progredierende sykdommer
- kan utføre pleie og omsorg etter voksne og eldre somatisk syke og/eller skadede pasienters ønsker og individuelle behov
- kan utføre praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie i tråd med gjeldende retningslinjer og på en måte som ivaretar faglig forsvarlighet og pasientens integritet
- kan reflektere over faglige og etiske utfordringer i møte med voksne og eldre somatisk syke og/eller skadede pasienter og deres pårørende
- har utviklet en etisk grunnholdning i tråd med yrkesetiske

	retningslinjer og pasient- og brukerrettighetsloven, og kan ivareta pasientens integritet og faglig forsvarlighet i yrkesutøvelsen
Sentrale tema	<p>3a. Vurdering av akutt sykdom og funksjonssvikt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vitale parameter • Akutt kritisk sykdom, førstehjelp og handlingsberedskap • Akutt og subakutt funksjonssvikt • Sepsis • Delirium • Kartleggingsverktøy ved sykdom og funksjonssvikt • Standardiserte observasjonsskjemaer • Vurderingskompetanse • Dokumentasjon <p>3b. Somatiske sykdommer og skader</p> <ul style="list-style-type: none"> • Infeksjoner • Hjerte- og karsykdommer (hypertensjon, koronar hjertesykdom, hjertesvikt og arytmier) • Hjerneslag • Kronisk obstruktiv lungesykdom (KOLS) • Diabetes mellitus • Sykdommer og skader i bevegelsesapparatet (Osteoporose og brudd) • Nevrologiske sykdommer (Parkinsons sykdom og Multippel sklerose (MS)) • Kreft (generelt om symptomer, konsekvenser av behandling og seinskader) • Demens • Legemidler <p>3c. Den geriatriske pasienten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skrøpelighet • Multisykdom • Funksjonssvikt • Polyfarmasi <p>3d. Klinisk sykepleie og praktiske prosedyreferdigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spesiell sykepleie knyttet til ulike somatiske sykdommer og skader • Pre- og postoperativ sykepleie • Smerter og smertelindring • Praktiske prosedyreferdigheter (stell av kirurgiske sår og kroniske sår, stell av stomi, blodsuktermåling, administrering av insulin med insulinpenn, administrering av enteral ernæring, til- og frakobling infusjonsvæske til PVK, administrasjon av subcutan injeksjon (lavmolekylært heparin), blæreskylling via permanent urinkateter, ren intermitterende kateterisering (RIK) og steril intermitterende

	<p>kateterisering (SIK))</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sår og sårbehandling • Medisinsk teknisk utstyr • Pleie og omsorg ved livets slutt
Mappekrav med individuelle refleksjonsnotat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematisk observasjon, kartlegging, dokumentasjon og vurdering av funksjonssvikt 2. Sykdom og klinisk sykepleie
Dokumentasjon av prosedyreferdigheter og individuelt refleksjonsnotat	Praktisk-teoretisk oppgave med videodokumentasjon av prosedyreferdigheter og pasientsamarbeid og individuelt refleksjonsnotat
Vurdering	Hvert mappekrav vurderes med utgangspunkt i vurderingskriterier for mappekrav (vedlegg 1). Faglærer/veileder gir skriftlig tilbakemelding innen 14 dager. Arbeidene vurderes med godkjent/ikke godkjent, og alle mappekrav må være godkjent før avsluttende vurdering (eksamen) som omfatter de fagspesifikke emnene.
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Birkeland, A. & Flovik, A. M. (2018). <i>Sykepleie i hjemmet</i>. (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 7, Sår og sårbehandling. Totalt 10 sider. • Kirkevold, M., Brodtkorp, K. & Ranhoff, A. H. (Red.). (2014). <i>Geriatrisk sykepleie: God omsorg til den gamle pasienten</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 7, 10, 17, 29 og 36. Totalt 84 sider. • Stubberud, D-G., Grønseth, R. & Almås, H. (Red.). (2016). <i>Klinisk sykepleie 1</i>. (5.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 3, 4, 7, 8, 9 (postoperativ sykepleie), 10 og 11. Totalt 271 sider. • Stubberud, D-G., Grønseth, R. & Almås, H. (Red.). (2016). <i>Klinisk sykepleie 2</i>. (5.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 17, 21, 24 og 25. Totalt 130 sider. • Vabo, G. (2018). <i>Dokumentasjon i sykepleie</i>. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 2-3, 45 sider. • VAR Healthcare <p>Totalt 540 sider.</p>
Tillegglitteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Haugen, J. E. (Red.). (2014). <i>Akuttmedisinsk sykepleie - utenfor sykehus</i>. (3. utg.). Oslo: Gyldendal. • Helsedirektoratet. (2010). <i>Nasjonale retningslinjer for behandling og rehabilitering ved hjerneslag</i>. Hentet fra https://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/hjerneslag/sekundarforebygging/sekundarforebygging-utredning/hjerneinfarkt-og-tia • Helsedirektoratet. (2010). <i>Forebygging, utredning og behandling av overvekt og fedme hos voksne</i>. Hentet fra https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/390/nasjonal-faglig-retningslinje-for-forebygging-utredning-og-behandling-av-overvekt-og-fedme-hos-voksne.pdf

	<ul style="list-style-type: none"> • Helsedirektoratet. (2017). <i>Demens - Nasjonal faglig retningslinje om demens</i>. Hentet fra https://app.magicapp.org/app#/guideline/2273 • Kristoffersen, N. J., Nortvedt, F., Skaug, E-A. & Grimsbø, G. H. (Red.). (2016). <i>Grunnleggende sykepleie, bind 3</i>. (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. • Langøen, A. (Red.). (2018). <i>Sårbehandling og hudpleie</i>. (5. utg.). Oslo: Gyldendal. • Tretteteig, S. (Red.). (2016). <i>Demensboka: lærebok for helse- og omsorgspersonell</i>. Tønsberg: Forlaget Aldring og helse. • Ørn, S. & Bach-Gransmo, E. (2016). <i>Sykdom og behandling</i>. (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. • Helselovgivning, www.lovdatab.no
--	---

10.4 Emne 4: Yrkesutøvelse og organisasjonskunnskap

Emnekode	00HH**D
Omfang	4 studiepoeng
Innhold	Emne 4 skal gi studentene økt bevissthet om hvilken betydning profesjonalitet og ansvarlighet i egen rolle og yrkesutøvelse har for kommunikasjon, medarbeiderskap, veiledning og fagutvikling på arbeidsplassen. Emnet handler også om ulike aktører i pasient- og omsorgsforløpene, og om hvordan den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten organiseres og samhandler. Ferdighetstrening i profesjonell kommunikasjon vektlegges i dette emnet.
Forutsetninger	Bestått emne 1
Læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om organiseringen av den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten• har innsikt i pasienttilpassede forløp, deriblant pakkeforløp• har kjennskap til ulike aktører og samarbeidspartners ansvar og oppgaver i ulike pasient- og omsorgsforløp• har kunnskap om tverrfaglig samarbeid, saksbehandling og koordinering av helsetjenester• har kunnskap om familieomsorg, frivillig arbeid og brukerorganisasjoner• har innsikt i kunnskapsbasert praksis og omsorgsforskning• har kunnskap om fagutvikling og innovasjon i helse- og omsorgssektoren• har kunnskap om medarbeiderskap, organisasjonskultur og ledelse i virksomheter i helse- og omsorgssektoren• har kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper i yrkesutøvelsen <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• kan anvende kommunikasjonsformer, og -teknikker profesjonelt i samarbeid med, og i veiledning av og i undervisning til, voksne og eldre pasienter, pårørende og kollegaer• kan finne relevant informasjon og fagstoff til å kunne arbeide kunnskapsbasert og delta i fagutvikling på arbeidsplassen• kan anvende kunnskap om medarbeiderskap og organisasjonskultur til å bidra til et godt arbeidsmiljø• kan anvende relasjonskompetanse i samarbeid med familie, frivillige og brukerorganisasjoner

	<p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bygge relasjoner og delta i tverrfaglig samarbeid med kollegaer på tvers av fag, avdelinger og etater • kan bidra til å utvikle arbeidsmetoder og tjenestetilbud på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon • kan bidra til fagutvikling på arbeidsplassen ved å planlegge utviklingsarbeid innenfor et avgrenset område
Sentrale tema	<p>4a. Aktører, organisering og samhandling i pasientforløpet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunale helse- og omsorgstjenester • Spesialisthelsetjenester • Familieomsorg • Frivillig arbeid • Brukerorganisasjoner • Samhandling og koordinering av tjenester • Kritiske overganger i pasientforløpet • Pasienttilpassede forløp <p>4b. Yrkesutøvelse, kommunikasjons- og veiledningskompetanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yrkesrolle og identitet • Tverrfaglig samarbeid • Kunnskapsbasert praksis • Fagutvikling • Kultur mangfold og yrkesutøvelse • Kommunikasjons- og veiledningskompetanse • Grunnleggende pedagogiske prinsipper (undervisning)
Mappekrav med individuelt refleksjonsnotat	<p>1. Kommunikasjon og veiledning i yrkesutøvelsen (selvvalgt problemstilling)</p>
Vurdering	<p>Mappekravet vurderes med utgangspunkt i vurderingskriterier for mappekrav (vedlegg 1). Faglærer/veileder gir skriftlig tilbakemelding innen 14 dager. Arbeidet vurderes med godkjent/ikke godkjent, og alle mappekrav i emne 2, 3 og 4 må være godkjent før avsluttende vurdering (eksamen) som omfatter de fagspesifikke emnene.</p>
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Birkeland, A. & Flovik, A. M. (2018). <i>Sykepleie i hjemmet</i>. (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Totalt 159 sider. • Eide, H. & Eide, T. (2017). <i>Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning og etikk</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 10, 25 sider. • Kirkevold, M., Brodtkorp, K. & Ranhoff, A. H. (Red.). (2014). <i>Geriatrisk sykepleie: God omsorg til den gamle pasienten</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 11, 15 og 19. Totalt 50 sider. • Skau, G. M. (2011): <i>Gode fagfolk vokser: Personlig kompetanse i</i>

	<p><i>arbeid med mennesker</i>. Oslo: Cappelen Akademisk. 53 sider.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tveiten, S. (2008). <i>Pedagogikk i sykepleiepraksis</i>. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS. Kap. 6, 7 og 8. Totalt 110 sider. <p>Totalt 397 sider</p>
<p>Tilleggs litteratur</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Brataas, H. V., Evensen, A. E. & Ingstad, K. (Red.). (2019). <i>Pedagogisk praksis i sykepleie</i>. Oslo: Gyldendal. • Fjørtoft, A-K. (2016). <i>Hjemmesykepleie</i>. Bergen: Fagbokforlaget. • Heyn, L.G. (Red.). (2018). <i>Klinisk kommunikasjon i sykepleie</i>. Oslo: Gyldendal. • Kjellevold, A., Bøckmann, K. & Sotberg, E. D. (2015). <i>Pårørende i helse- og omsorgstjenesten: en klinisk og juridisk innføring</i>. (2. Utg.) Bergen: Bokforlaget • Nortvedt, M. W., Jamtvedt, G., Graverholt, B., Nordheim, L.V & Reinart, L. M. (2012) <i>Jobb kunnskapsbasert! En arbeidsbok</i>. Oslo: Akribe. • Stubberud, D-G. (2018). <i>Kvalitet og pasientsikkerhet; sykepleierens funksjon og ansvar for kvalitetsarbeid</i>. Oslo: Gyldendal. • VAR Healthcare • Helselovgivning, www.lovdatab.no

10.5 Praksis

Omfang	14 studiepoeng 10 uker
Innhold	Praksis gjennomføres som utplassering eller som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass.
Forutsetninger	Bestått emne 1-4
Læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om symptomer på akutt kritisk sykdom og skade, og om tiltak som må iverksettes ved behov for øyeblikkelig hjelp og/eller førstehjelp• har kunnskap om symptomer på akutt og subakutt funksjonssvikt og om hvordan akutt, subakutt og kronisk sykdom kan påvirke både pasient og pårørende fysisk, psykisk, sosialt og eksistensielt• har kunnskap om kartleggingsverktøy og standardiserte observasjonsskjemaer som blir brukt for å observere og dokumentere helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade• har kunnskap om organisering av tjenestetilbudet knyttet til voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasientforløp knyttet til tilbudet ved praksisplassen• har innsikt i kunnskapsbasert praksis, og har kunnskap om forbedringsarbeid og kan oppdatere sin kunnskap om utviklingsprosjekter i helsetjenesten• har kunnskap om digitale løsninger og dokumentasjonssystemer i helsetjenesten• kan oppdatere sin kunnskap om velferdsteknologi, hjelpemidler og tilpasning av omgivelser for å styrke den voksne og eldre pasientens selvstendighet og opplevelse av mestring <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• kan anvende kunnskap om somatiske sykdommer og behandling, til å observere symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient• kan anvende kunnskap om den voksne og eldre somatisk syke pasienten til å delta i behandling og rehabilitering, og til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar pasientens behov for pleie og omsorg• kan anvende kommunikasjonsformer og -teknikker profesjonelt i samarbeidet med voksne og eldre pasienter, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper• kan anvende kartleggingsverktøy og standardiserte observasjonsskjemaer til å kartlegge helsetilstand, ressurser og

	<p>symptomer og til å identifisere behov for tiltak hos voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak • kan kartlegge voksne og eldre pasienters situasjon og identifisere ressurser og behov for velferdsteknologiske løsninger • kan anvende kunnskap om velferdsteknologi til å informere om og bistå voksne og eldre pasienter med valg av velferdsteknologiske løsninger • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til klinisk sykepleie i praksis • kan anvende digitale løsninger i samarbeidet med pasienter, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper • kan anvende sykepleieprosessen og kunnskap om dokumentasjon til å dokumentere faglig forsvarlig og omsorgsfull helsehjelp i elektronisk pasientjournal <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved ivaretagelse av voksne og eldre somatisk syke pasienters integritet, brukermedvirkning og faglig forsvarlighet i praksis • kan utføre sykepleie etter den voksne og eldre somatisk syke pasientens ønsker og individuelle behov • kan utføre praktiske prosedyrer i klinisk sykepleie i tråd med gjeldende retningslinjer og på en måte som ivaretar faglig forsvarlighet og pasientens integritet • kan bygge relasjoner med kollegaer og på tvers av avdelinger og etater i det tverrfaglige samarbeidet om tjenestetilbudet til voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade • kan bidra til kvalitetsforbedring i tjenestetilbudet til voksne og eldre somatisk syke pasienter gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen <p>I tillegg gjelder følgende læringsutbyttebeskrivelse for utviklingsarbeid på egen arbeidsplass:</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bidra til kvalitetsforbedring i tjenestetilbudet på arbeidsplassen ved å forberede, planlegge, gjennomføre og evaluere utviklingsarbeid innenfor et avgrenset område
Arbeidskrav	<p>Praksisutplassering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turnusplan • Arbeidskrav 1 Studentmappe • Arbeidskrav 2 Systematisk kartlegging av helsetilstand og ressurser

	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidskrav 3 Identifisering av behov for sykepleie og mål for sykepleien • Arbeidskrav 4 Identifisering og iverksetting av tiltak • Arbeidskrav 5 Evaluering – vurdere måloppnåelse <p>Utviklingsarbeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsplan • Arbeidskrav 1 Studentmappe • Arbeidskrav 2 Prosjekt- og framdriftsplan • Arbeidskrav 3 Presentasjon av utviklingsarbeid • Arbeidskrav 4 Prosjektrapport
Vurdering	Arbeidskravene vurderes med godkjent/ikke godkjent. Faglærer gir skriftlig tilbakemelding innen 14 dager på arbeidskrav. Studenten blir vurdert til bestått/ikke bestått praksis. Alle arbeidskrav må være godkjent og kravet til tilstedeværelse må være oppfylt før praksis kan vurderes til bestått. Se egne retningslinjer for praksisutplassering og utviklingsarbeid på egen arbeidsplass.
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Faglitteratur fra tidligere emner • Selvvalgt litteratur • Andersen, E. S. & Schwencke, E. (2012). <i>Prosjektarbeid. En veiledning for studenter.</i> (utg. 4). Oslo: NKI Forlaget • Dalland, O. (2017). <i>Metode og oppgaveskriving.</i> Oslo: Gyldendal akademiske forlag

10.6 Emne 5: Hovedprosjekt

Emnekode	00HH**E
Omfang	8 studiepoeng
Innhold	<p>Dette emnet er et obligatorisk fordypningsarbeid. Tema for hovedprosjektet skal være praksisrettet, og konkret knyttet til praksis og et eller flere temaer i utdanningens emner. Studentene skal gjennom hovedprosjektet vise refleksjon og bruke både teori og erfaringer fra praksis.</p>
Forutsetninger	Bestått emne 1-4 og praksis
Læringsutbytte	<p>Kunnskaper Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i kunnskapsbasert praksis • har kunnskap om utviklingsarbeid og kan oppdatere sin kunnskap om nasjonale planer, utviklingsprosjekter og innovasjon i helse- og omsorgssektoren • kan oppdatere sin kunnskap om faglige og etiske problemstillinger knyttet til arbeid med pasienter med somatisk sykdom og skade <p>Ferdigheter Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en valgt problemstilling knyttet til arbeid med voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og skade • kan vurdere kritisk ulike kilder for informasjon og fagstoff • kan anvende kunnskap om somatiske sykdommer og skader og om klinisk sykepleie, til å belyse, vurdere og reflektere over en valgt problemstilling knyttet til arbeid med voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade • kan innenfor eget ansvars- og arbeidsområde kartlegge situasjoner og identifisere behov for, og planlegge, iverksette og evaluere tiltak knyttet til arbeid med voksne og eldre pasienter med somatisk sykdom og/eller skade <p>Generell kompetanse Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvelsen innen helsetjenesten • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved refleksjon rundt hvordan voksne og eldre somatisk syke pasienters integritet, brukermedvirkning og faglig forsvarlighet ivaretas • kan gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen, bidra til å bedre kvaliteten på arbeidsplassens

	tjenestetilbud
Arbeidskrav	<p>Prosjekt- og framdriftsplan: Innen fastsatt tidspunkt må studenten ha levert forslag til framdriftsplan med tema, foreløpig/tentativ problemstilling, metodevalg og litteratur. Dette godkjennes av veileder innen 14 dager. Besvarelsen leveres til fastsatt tid i 4. semester. Erfaringer fra praksisperioden knyttes til hovedprosjektet. Studenten har tilbud om fire veiledningstimer i løpet av skriveperioden. I tillegg kan det arrangeres oppgaveseminarer der studentene presenterer sine foreløpige arbeider for medstudenter og veileder. Hensikten er å gi felles veiledning og respons på foreløpig læringsutbytte, både for de som legger frem og for de som er deltakere.</p> <p>Hovedprosjekt: Skriftlig individuelt hovedprosjekt på 4000 ord +/- 10 % Se egne retningslinjer for hovedprosjekt, emne 5.</p>
Vurdering	Studenten skriver et hovedprosjekt med påfølgende muntlig høring som utgjør avsluttende eksamen for studiet. Hovedprosjektet vurderes med utgangspunkt i vurderingskriterier for hovedprosjekt (vedlegg 3).
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Faglitteratur fra tidligere emner • Selvvalgt litteratur • Andersen, E. S. & Schwencke, E. (2012). <i>Prosjektarbeid. En veiledning for studenter.</i> (utg. 4). Oslo: NKI Forlaget • Dalland, O. (2017). <i>Metode og oppgaveskriving.</i> Oslo: Gyldendal akademiske forlag

11 Oversikt mappekrav (emne 1-4)/arbeidskrav (praksis og emne 5)

Emne	Mappekrav/arbeidskrav	Maks ant. ord/ Individuelt/Gruppe	Vurdering
Emne 1	Etikk	2000/gruppe	Godkjent/ikke godkjent
	Sosiologi og psykologi	2000/individuell	Godkjent/ikke godkjent
	Kommunikasjon og samhandling	2000/gruppe	Godkjent/ikke godkjent
	Kvalitetsforbedringsarbeid	Gruppeoppgave med presentasjon og individuelt refleksjonsnotat	Godkjent/ikke godkjent
	Presentasjonsmappe – 2 utvalgte mappekrav, påfølgende muntlig høring		Gradert karakter, ekstern sensor
Emne 2	Kartlegging og risikovurdering	2000/individuell	Godkjent/ikke godkjent
	Mestring av sykdom	2000/gruppe	Godkjent/ikke godkjent
Emne 3	Systematisk observasjon, kartlegging, dokumentasjon og vurdering av funksjonssvikt	2000/individuell	Godkjent/ikke godkjent
	Sykdom og klinisk sykepleie	2000/gruppe	Godkjent/ikke godkjent
	Vurdering av ferdigheter i praktiske prosedyrer vil skje gjennom en praktisk-teoretisk oppgave med individuelt refleksjonsnotat	2 invasive prosedyrer (lærerstyrt utvalg)/individuell	Godkjent/ikke godkjent
Emne 4	Kommunikasjon og veiledning i yrkesutøvelsen	2000/individuell	Godkjent/ikke godkjent
Emne 2, 3 og 4	Presentasjonsmappe, ett utvalgt og godkjent mappekrav fra hver av emnene 2, 3 og 4, påfølgende muntlig høring		Gradert karakter, ekstern sensor

Praksis (Praksis- utplassering/ Utviklingsarbeid)	Praksisutplassering: <ul style="list-style-type: none"> • Turnusplan • Arbeidskrav 1 Studentmappe • Arbeidskrav 2 Systematisk kartlegging av helsetilstand og ressurser m/refleksjonsnotat • Arbeidskrav 3 Identifisering av behov for sykepleie og mål for sykepleien • Arbeidskrav 4 Identifisering og iverksetting av tiltak m/refleksjonsnotat • Arbeidskrav 5 Evaluering – vurdere måloppnåelse 	Individuelt	Arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent. Praksis vurderes til bestått/ikke bestått
	Utviklingsarbeid: <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsplan • Arbeidskrav 1 Studentmappe • Arbeidskrav 2 Prosjekt- og framdriftsplan • Arbeidskrav 3 Presentasjon av utviklingsarbeid • Arbeidskrav 4 Prosjektrapport 	Individuelt	Arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent. Praksis vurderes til bestått/ikke bestått
Emne 5	Hovedprosjekt med muntlig høring	4000 ord/individuell	Gradert karakter, ekstern sensor

Vedlegg 1 Formelle krav og vurderingskriterier for mappekrav

Formelle krav til innhold i mappekrav	Kriterier for vurdering av mappekrav	Vurderingsform
<ul style="list-style-type: none">• Forside• Evt. Forord• Innholdsfortegnelse• Innledning• Svar på alle oppgaver i mappekravet eller svar på en selvvalgt problemstilling innenfor gitt tema• Litteraturliste og referanser i teksten• Refleksjonsnotat• Logg ved gruppearbeid• Omfang: 2000 ord \pm 10 % (f.o.m. innledning t.o.m. konklusjon), se hvert enkelt mappekrav• Følge Fagskolens retningslinjer for oppgaveskriving (skrift, linjeavstand, overskrifter, kildehenvisninger og anonymisering)	<ul style="list-style-type: none">• Viser faglig kompetanse i forhold til aktuelle læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen• Viser fagarbeiderens funksjon• Viser selvstendighet, evne til kritisk refleksjon, samt saklig drøfting• Oversiktighet og ryddighet• Følger formelle krav til innhold i mappa• Originalitet (ikke påfallende likhet med andre besvarelser eller publisert materiale)	<ul style="list-style-type: none">• Utfyllende tilbakemeldinger fra faglærer• Vurderes med <i>godkjent/ikke godkjent</i>

Vedlegg 2 Formelle krav og vurderingskriterier for presentasjonsmapper m/muntlig høring

Formelle krav til innhold i presentasjonsmappa	Kriterier for vurdering	Vurderingsform
<ul style="list-style-type: none"> • Forside • Innholdsfortegnelse • Felles innledning, med begrunnelse for valg, kort om valgte mappekrav og forbedringer • Et gitt antall godkjente og bearbeidede mappekrav (f.o.m. innledning t.o.m. litteraturliste) • Refleksjonsnotat • Følge Fagskolens retningslinjer for oppgaveskriving (skrift, linjeavstand, overskrifter, kildehenvisninger og anonymisering) 	<ul style="list-style-type: none"> • Viser faglig kompetanse i forhold til aktuelle læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen • Viser fagarbeiderens funksjon • Viser selvstendighet, evne til kritisk refleksjon, samt saklig drøfting • Oversiktlighet og ryddighet • Følger formelle krav til innhold i presentasjonsmappa • Originalitet (ikke påfallende likhet med andre besvarelser eller publisert materiale) 	<ul style="list-style-type: none"> • Samlet vurdering av presentasjonsmappe og muntlig høring • Gradert karakter (A-F), der A er beste karakter. Det kreves karakteren E eller bedre for at eksamen skal være bestått

Vedlegg 3 Formelle krav og vurderingskriterier for videodokumentasjon av praktiske prosedyrer

Formelle krav til innhold i videodokumentasjonen	Kriterier for vurdering	Vurderingsform
<ul style="list-style-type: none"> • Videodokumentasjon av to invasive prosedyreferdigheter (lærerstyrt utvalg) og pasientsamarbeid • Filmingen skal foregå på øvingsavdeling • Skriftlig refleksjonsnotat knyttet til gjennomføring av prosedyren, egen læringsprosess og læringsutbytte 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføringen av prosedyrene er i tråd med aktuelle oppdaterte og kunnskapsbaserte prosedyrer (VAR Healthcare) og kravet om faglig forsvarlighet • Hygieniske prinsipper overholdes • Pasientsamarbeid og kommunikasjon med «pasient» er i tråd med kravet om omsorgsfull hjelp (respekt, verdighet, autonomi, trygghet og forutsigbarhet) • Studentene viser god flyt knyttet til gjennomføring av aktuelle prosedyrer og samhandling med «pasient» 	<ul style="list-style-type: none"> • Utfyllende tilbakemeldinger fra faglærer • Vurderes med godkjent / ikke godkjent

Vedlegg 4 Formelle krav og vurderingskriterier for hovedprosjekt m/muntlig høring

Formelle krav til innhold i hovedprosjekt	Kriterier for vurdering	Vurderingsform
<ul style="list-style-type: none"> • Forside • Evt. Forord • Innholdsfortegnelse • Innledning • Metode • Faglig del • Drøfting • Konklusjon • Litteraturliste og referanser i teksten • Refleksjonsnotat • Omfang: 4000 ord ± 10 % (f.o.m. innledning t.o.m. konklusjon) • Følge Fagskolens retningslinjer for oppgaveskriving (skrift, linjeavstand, overskrifter, kildehenvisninger og anonymisering) 	<ul style="list-style-type: none"> • Viser faglig kompetanse i forhold til aktuelle læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen • Er praksisrelatert og viser fagarbeiderens funksjon • Holder seg til det valgte temaet og svarer på problemstillingen • Hensiktsmessig metodevalg og kildebruk • Viser selvstendighet, evne til kritisk refleksjon, samt saklig drøfting • Oversiktighet og ryddighet • Følger formelle krav til innhold i hovedprosjekt • Originalitet (ikke påfallende likhet med andre besvarelser eller publisert materiale) 	<ul style="list-style-type: none"> • Samlet vurdering av det skriftlige hovedprosjekt og muntlig høring • Gradert karakter (A-F), der A er beste karakter. Det kreves karakteren E eller bedre for at eksamen skal være bestått

